

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»
(обов'язкова)**

Освітньо-професійна програма: Українська мова та література

Спеціальність: 014 Середня освіта

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Мова навчання: українська

Розробник: Олена КУЛЬБАБСЬКА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри сучасної української мови

Профайл викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=FyMFKPYAAAAJ&view_op=list_works&cstart=20&pagesize=20

Контактний тел. 58-48-32

E-mail: o.kulbabska@chnu.edu.ua

Персональний сайт науковця <https://kulbabska.com/news/dystantsiina-osvita>

Консультації понеділок із 16.00 до 17.00 (очні)

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

На сучасному етапі розвитку неперервної освіти в Україні постає потреба випрацювання такої системи навчання, що моделювала б навчальний і соціально-культурний простір усіх учасників освітнього процесу й давала їм змогу реалізувати позитивний потенціал особистості в оволодінні національними надбаннями. Вагоме місце в цьому процесі професійної підготовки майбутніх викладачів закладів фахової передвищої та вищої освіти посідає обов'язкова навчальна дисципліна «Методика викладання української мови у вищій школі».

2. Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів другого освітнього рівня «Магістр» спеціальності «Середня освіта» спеціалізації «Середня освіта» (українська мова та література)» з новітніми напрацюваннями педагогічної науки в галузі методики вивчення української мови у закладах вищої освіти.

3. Пререквізити. «Методика викладання української літератури у вищій школі», «Методика навчання української мови в закладах загальної середньої освіти», «Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти», «Педагогіка та психологія вищої школи».

4. Результати навчання:

4.1. Компетенції:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі лінгвістики й літературознавства.

Загальні компетентності:

ЗК 1 – Науково-дослідницька (НД) – уміння ефективно забезпечити проведення кваліфікованих досліджень у галузі лінгводидактики, зібрати фактичний матеріал, систематизувати та описати його, розробляти актуальні проблеми теорії та методики викладання мови (у тому числі як іноземної), користуватися різними методами і методиками наукового дослідження навчального мовного матеріалу із застосуванням найновіших напрацювань у лінгводидактиці, використовувати у своїй діяльності сучасну наукову інформацію, різноманітні джерела інформації тощо.

ЗК 2 – Когнітивна (КГ) – готовність до постійного підвищення освітнього та методичного рівнів, потреба в актуалізації та реалізації особистісного потенціалу, здатність самостійно здобувати нові знання й уміння, мотивація до саморозвитку впродовж життя й підвищення рівня професійної кваліфікації.

ЗК 3 – Інформаційна (І) – самозбагачення науково-практичними досягненнями в галузі філології та лінгводидактики, володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, уміння користуватися друкованими та електронними джерелами інформації, обробляти її відповідно до мети й завдань педагогічного процесу в закладах загальної середньої освіти, закладах фахової передвищої освіти.

ЗК 4 – Соціальна (С) – здатність взяти на себе відповідальність, виявити лідерські якості, працювати в команді, спільно виробляти рішення та брати участь у їх реалізації, виявити толерантність до різних етнокультур і релігій, уміння поєднувати особисті інтереси з потребами колективу і суспільства.

Фахові компетентності:

ФК 1 – Комунікативна (КМ) – уміння забезпечувати писемну й усну комунікацію в науковому та професійному середовищі, розуміти особливості мовленнєвої ситуації в ході неконфліктного спілкування, застосовувати у процесі комунікативної діяльності різні типи обробки інформації (доповідь, реферування, анотацію, коментар, резюме), використовувати сучасні електронні мережі з метою ефективної комунікації.

ФК 2 – Лінгвістична (Л) – досконале володіння літературними нормами сучасної української мови, використання її мовних засобів з різними комунікативно-прагматичними інтенціями.

ФК 3 – Лінгводидактична (ЛД) – уміння виявляти труднощі засвоєння мови та способи їх подолання, визначати принципи і методи навчання відповідно до різних вікових й психолого-соціальних груп учнів/ студентів, шляхи і засоби формування їхньої комунікативної компетентності.

ФК 5 – Методична (М) – уміння забезпечити належний методичний рівень усіх форм занять, обрати оптимальний метод навчання української мови та літератури з урахуванням психолого-педагогічної характеристики аудиторії та реалізувати його, методично забезпечити самостійну роботу учнів / студентів, здійснювати керівництво науково-дослідною, навчально-виховною роботою здобувачів освіти, використовуючи фахову літературу та сучасні джерела наукової інформації, скласти та підготувати до друку методичні вказівки, збірники вправ, посібники тощо.

ФК 6 – Освітньо-виховна (ОВ) – уміння створити психолого-педагогічні умови для процесу навчання та виховання (патріотичного, морально-етичного, екологічного, правового, економічного спрямування), планувати й проводити позакласні та позааудиторні виховні засоби різного типу, використовувати фахову компетенцію для дієвого впливу на особистість, молодіжні товариства та об'єднання.

ФК 7 – Прогностична (П) – уміння планувати і творчо конструювати навчальний процес загалом, а також вивчення конкретного матеріалу з урахуванням особливостей типу навчального закладу, індивідуальних та вікових особливостей учнів / студентів, прогнозувати труднощі засвоєння навчального матеріалу та визначати оптимальні способи їх подолання.

ФК 8 – Управлінська (У) – уміння керувати навчальним та виховним процесом, вносити до навчальних планів методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату навчання відповідно до мети володіння українською мовою та літературою; уміння удосконалювати навчально-виховну діяльність з урахуванням причин попередніх невдач та помилок учнів.

4.2. Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1 – Володіння концепціями гуманітарних та суспільних наук та вміннями користуватися методами цих наук у різних сферах педагогічної та науково-дослідницької діяльності.

ПРН 2 – Уміння користуватися науковою та науково-методичною літературою, аналізувати стан дослідження актуальних проблем професійної галузі, зокрема лінгводидактики.

ПРН 3 – Уміння спостерігати, аналізувати й узагальнювати досвід провідних фахівців та в подальшому використовувати його прогресивні елементи у власній професійній діяльності.

ПРН 4 – Здатність оперувати технологіями та знаннями, що відповідають потребам сучасної освіти в інформаційному суспільстві.

ПРН 5 – Уміння раціонально використовувати комп'ютерні технології для пошуку, опрацювання, систематизації, зберігання й передавання інформації здобувачам освіти.

ПРН 6 – Уміння адаптуватися і визначати особисті цілі, виконувати різні ролі й функції у педагогічному колективі.

ПРН 7 – Мотивація до постійного підвищення фахової компетентності, реалізації особистого творчого потенціалу, навчання впродовж життя.

ПРН 8 – Досконале володіння українською мовою на рівні професійного і повсякденного спілкування.

ПРН 10 – Володіння основними комунікативно-прагматичними стратегіями й тактиками мовленнєвої діяльності, основами культури усного й писемного мовлення, вміннями й навичками спілкування в різних дискурсивних ситуаціях відповідно до досвіду, інтересів та психологічних особливостей співрозмовників.

ПРН 13 – Володіння знаннями про закономірності процесу навчання української мови та літератури, а також про зміст і особливості всіх компонентів цього процесу: мети, методів, засобів тощо.

ПРН 15 – Уміння творчо узагальнювати прогресивні науково-практичні надбання в галузі навчально-педагогічної діяльності на світовому рівні та укладати на їх основі авторські наукові й навчально-методичні праці.

ПРН 16 – Уміння запобігати типовим помилкам, виявляти найдоцільніші способи та прийоми семантизації лексики, введення нового граматико-стилістичного матеріалу, роботи над вимовою, перевірки розуміння та закріплення нового матеріалу.

ПРН 17 – Володіння методикою майстерного викладання української мови в загальноосвітніх, середніх спеціальних школах та вищих навчальних закладах, методикою виховної роботи, технологією організації творчої діяльності учнівського та студентського колективу.

ПРН 18 – Уміння здійснювати проектування процесу навчання як системи взаємопов'язаних окремих ланок (навчальних занять), змістовно і логічно пов'язаних між собою; уміння обирати оптимальні форми організації навчання та структуру занять з української мови для досягнення конкретної мети.

ПРН 20 – Уміння застосовувати інноваційні, зокрема інформаційно-комунікаційні, технології навчання української мови у професійній діяльності; використовувати наочність відповідно до мети уроку.

ПРН 21 – Уміння проектувати та здійснювати різні види контролю навчальних досягнень учнів.

Студенти повинні знати:

- зміст мовної освіти у вищих навчальних закладах;
- зміст і обсяг навчальної діяльності студентів згідно з планом заняття;
- наукові основи створення навчальних планів, програм, методичних посібників і підручників;
- методику планування навчально-виховного процесу вищих закладів освіти, технологію створення програмно-методичного забезпечення мовних курсів;
- методику організації та проведення лекцій і практичних (семінарських) занять із мовознавчих дисциплін;
- доцільність поєднання індивідуальної та колективної (парної, групової та фронтальної) форм роботи студентів з урахуванням особливостей кожної з них;
- ефективність традиційних допоміжних засобів навчання, а також адитивних, візуальних, аудіовізуальних технічних і електронних засобів.
- методику раціональної і науково обґрунтованої організації самостійної роботи студентів;
- методи стимулювання науково-методичної творчості студентів;
- методи контролю та оцінки знань, умінь і навичок студентів;
- кращий педагогічний досвід викладачів-філологів ВНЗ України.

Студенти повинні вміти:

- складати тематичний план циклу занять (модулів) та плани-конспекти занять з урахуванням умов навчання й рівня компетентності студентів-філологів;
- визначати мету, завдання занять з урахуванням ступеня навчання та місця цього заняття в циклі модулів;
- обирати ефективні методи досягнення мети з урахуванням рівня підготовки студентів;
- оцінювати доцільність методичних коректив у плані заняття з урахуванням конкретної ситуації, що склалася;
- визначати типи практичних занять і послідовність їх виконання згідно з етапами оволодіння навчальним матеріалом, враховуючи ступінь його складності;
- здійснювати методичний аналіз навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння та добору оптимальних способів попередження помилок;
- передбачати раціональність різноманітних прийомів самостійної роботи студентів над мовним і мовленнєвим матеріалом;

- визначати об'єкти контролю мовленнєвої діяльності студентів, добирати відповідні їм способи контролю, зокрема тестові;
- проводити навчальні ігри зокрема рольові, з урахуванням рівня підготовки студентів-філологів;
- реалізовувати загальноосвітній, розвивальний, виховний, українознавчий потенціал навчального матеріалу заняття;
- розв'язувати засобами української мови завдання морального, культурного, естетичного і гуманістичного виховання студентів;
- проводити спостереження та комплексний аналіз відвіданих занять із теоретичним обґрунтуванням навчально-методичної діяльності;
- засобами фахового мовлення встановлювати і підтримувати різноманітні мовленнєві контакти: *викладач – група, викладач – студент, студент – студент, студент – група.*

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Методика викладання української мови у вищій школі</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	I	5	150	2	14	16	-	-	116	4	іспит
Заочна	I	I	5	150	2	4	4	-	-	142	142	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин																
	усього	денна форма					заочна форма					усього	у тому числі				
		у тому числі					у тому числі										
		л	п	лаб	інд	с.р.	л	п	лаб	інд	с.р.						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13					
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Професійна комунікативна компетенція як результат фахової підготовки магістрів-філологів у системі вищої освіти (методологічні засади)																
Тема 1 Лінгвістична та лінгводидактична підготовка магістра зі спец. «Середня освіта (українська мова та література)» на філологічних факультетах ЗВО.	2	2	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	10				
Тема 2. Методика вивчення української мови у вищій школі як наука й навчальна	4	2	-	-	-	2	12	2	-	-	-	-	10				

дисципліна.												
Разом за ЗМ1	6	4	-	-	-	2	22	2	-	-	-	20
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Організація вивчення української мови у вищій школі за кредитно-трансферною технологією											
Тема 1. Сутність кредитно-трансферної системи організації навчального процесу.	12	-	2	-	-	10	17	-	-	-	-	17
Тема 2. Методика розпрацювання навчальних програм із лінгвістичних і лінгводидактичних дисциплін.	19	2	2	-	-	15	17	-	2	-	-	15
Тема 3. Організації самостійної та індивідуальної роботи за трансферно-кредитною технологією.	14	2	2	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Тема 4. Педагогічна практика – перший етап на шляху до самостійної, і творчої діяльності майбутніх спеціалістів.	11	-	2	-	-	9	15	-	-	-	-	15
Тема 5. Технологія сучасного заняття з обов'язкових і вибіркових мовознавчих дисциплін у вищій школі	26	2	2	-	2	20	17	2	-	-	-	15
Тема 6. Методика підготовки й проведення лекцій, практичних, семінарських і лабораторних занять, колоквиумів, консультацій.	28	2	4	-	-	22	17	-	2	-	-	15
Тема 7. Таксономія методів і прийомів вивчення української мови у ЗВО.	24	2	2	-	2	20	15	-	-	-	-	15
Тема 8. Методи контролю, обліку та	10	-	-	-	-	10	15	-	-	-	-	15

оцінювання студентської успішності з лінгвістичних дисциплін.												
Разом за ЗМ 2	144	10	16	-	4	114	128	2	4	-	-	142
Усього годин	150	14	16	-	4	116	150	4	4	-	-	142

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Поняття „компетенція”, „професійна компетенція”, „мовнокомунікативна компетенція”, „професійна компетентність” викладача / учителя-словесника у світлі сучасної освітньої парадигми.
2.	Місце професійно спрямованих теоретично-практичних і практичних курсів у системі фахової підготовки майбутніх викладачів / учителів-словесників у вищих навчальних закладах України.
3.	Професійна комунікативна компетентність як результат фахової підготовки магістрантів філологічних факультетів у системі вищої освіти України. Складники професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів.
4.	Методика української мови у вищій школі як наука і навчальна дисципліна. Об’єкт, предмет і проблематика методики як наукової дисципліни, її складники.
5.	Чинники розвитку та джерела методики викладання української мови у вищій школі, її зв’язок із суміжними дисциплінами: філософією, мовознавством, педагогікою і психологією, етнопедагогікою й етнопсихологією.
6.	Українська мова як мова навчання та базова дисципліна у вищій школі IV рівня акредитації педагогічного спрямування. Загальнодидактичні та специфічні принципи викладання української мови у ЗВО.
7.	Основні етапи становлення й розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах.
8.	Педагогічна культура та педагогічне спілкування: специфіка й особливості в сучасному освітньому просторі України.
9.	Текст як результат дидактичної комунікації. Навчальний текст як основна форма організації мовлення вчителя-словесника. Типологія навчальних текстів з української мови в ЗВО.
10.	Дискурс як найвища структурна одиниця комунікації. Дидактичний дискурс, його соціокультурні та лінгвістичні особливості на прикладі курсу української мови в ЗВО України.
11.	Риторичні підходи до конструювання заняття з мовознавчої дисципліни у вищій школі як складного мовленнєвого жанру.
12.	Особистісно орієнтований підхід до викладання лінгвістичних дисциплін у закладах вищої освіти України.
13.	Технологічний підхід до навчання української мови у ЗВО України.
14.	Евристична технологія навчання та її дидактичні можливості в лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців з українського мовознавства.
15.	Практичне і семінарське заняття з української мови в проекції технології розвитку критичного мислення студентів.
15.	Культурологічний підхід у теорії та практиці лінгвістичної підготовки майбутнього викладача української мови.

16.	Медіаінструментарій заняття з української мови. Електронний підручник як засіб навчання мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти України.
17.	Принципи кредитно-трансферного навчання на філологічному факультеті ЗВО (модульності, структурованості змісту навчання, динамічності, оптимальності методів діяльності, гнучкості, усвідомленої перспективи, різносторонності методичного консультування, паритетності).
18.	Сутність модульного навчання української мови в ЗВО. Відмінності модульного навчання від традиційного.
19.	Методика розпрацювання кредитно-трансферних навчальних програм з лінгвістичних дисциплін (цільове призначення теоретичного матеріалу, поєднання комплексних, інтегровальних і дидактичних цілей, повнота навчального матеріалу в модулі, відносна самостійність елементів модуля, реалізація зворотного зв'язку, оптимальне передавання інформаційного й методичного матеріалу, оцінювання результатів).
20.	Методика рейтингового оцінювання на заняттях з української мови в ЗВО. Модульний контроль знань і навичок студента, рейтингова шкала оцінки, адаптованої до системи ЕКТС.
21.	Навчально-методичний комплекс з лінгвістичних дисциплін: особливості структури і функції в ЗВО України.
22.	Самостійна робота з української мови в аудиторних та позааудиторних умовах: поняття, рівні і форми організації та функції в процесі засвоєння мовознавчих курсів.
23.	Основні методи самостійного навчання студентів-філологів у процесі засвоєння мовознавчих курсів.
24.	Пізнавально-творча самореалізація майбутнього фахівця на заняттях та позааудиторній діяльності з лінгвістичних курсів.
25.	Академічне заняття та навчально-методичний супровід самостійної роботи з лінгвістичних дисциплін у вищій школі.
26.	Індивідуалізація самостійної роботи студентів-філологів з української мови. Форми організації індивідуальної роботи студентів.
27.	Види самостійної роботи студентів з використання телекомунікаційних мереж на заняттях української мови.
28.	Застосування нових інформаційних технологій для пошуку інформації з актуальних питань мовознавства в мережі Інтернет (використання web-браузерів, робота з інформаційно-пошуковими й інформаційно-довідковими системами, автоматизованими бібліотечними системами, електронними журналами).
29.	Використання нових інформаційних технологій для організації лінгвістичного діалогу в мережі (використання електронної пошти, участь в інтернет-коференціях, інтернет-семінарах тощо).
30.	Використання нових інформаційних технологій для створення тематичних професійно орієнтованих блогів, web-сторінок і web-квестів.
31.	Загальні засади науково-дослідної роботи студентів з актуальних питань мовознавства й лінгводидактики у вищих навчальних закладах України..
32.	Педагогічний вплив на розвиток творчої особистості студента. Форми, види та організація навчально- й науково-дослідної роботи у системі професійної підготовки магістрів-філологів.
33.	Асистентська практика – перший етап на шляху до самостійної, творчої діяльності майбутніх спеціалістів у галузі мовознавства. Мета, завдання та зміст асистентської практики магістрантів-філологів.
34.	Педагогічна практика – перший етап на шляху до самостійної, творчої діяльності майбутніх спеціалістів у галузі мовознавства. Мета, завдання та зміст педагогічної практики (на кафедрі й у школі) магістрантів-філологів.
35.	Організація діяльності магістрантів-практикантів на мовознавчій кафедрі й у школі.

	Основні професійно-методичні вміння та психолого-педагогічні вміння студентів-філологів під час навчання лінгвістичних дисциплін у вищих навчальних закладах України.
36.	Підготовка майбутніх викладачів до гурткової роботи з актуальних питань українського мовознавства.
37.	Поняття «підвищення кваліфікації (стажування)» викладача ЗВО. Дистанційні й електронні курси для студентів і викладачів / учителів-філологів у системі освіти України.
38.	Основні параметри діяльності магістранта-практиканта як куратора академічної групи.
39.	Науково-дослідницька робота магістрантів у сфері лінгводидактики під час проходження педагогічної та аспірантської практик.
40.	Глумачення поняття „форма” в сучасній дидактиці. Лекційно-семінарська форма організації навчання української мови в ЗВО.
41.	Види й методичні особливості підготовки лекцій із мовознавчих курсів у вищій школі.
42.	Особливості використання лектором лінгвістичних і кінетичних засобів впливу на студентську аудиторію на занятті з української мови.
43.	Семінарське заняття з української мови: обсяг поняття, типологія (просемінар, семінар-розгорнута бесіда, семінар-повідь, семінар-дискусія, семінар-конференція, семінар-прес-конференція, семінар-„мозковий штурм” та функції.
44.	Етапи й методика підготовки викладача до семінарських занять із мовознавчих дисциплін у ЗВО.
45.	Практичне заняття з української мови: обсяг поняття, типологія та функції.
46.	Етапи й методика підготовки викладача до практичних занять із мовознавчих дисциплін у ЗВО.
47.	Лабораторне заняття з української мови: обсяг поняття, методика його підготовки і проведення, функції в ЗВО.
48.	Факультативи, спецкурси і спецсемінари як додаткові форми організації навчання української мови в ЗВО та методика їх підготовки й проведення.
49.	Колоквіум як форма контролю самостійної роботи студента в процесі вивчення української мови в ЗВО.
50.	Науково-практичні конференції як форма контролю самостійної роботи студента з лінгвістичних дисциплін у ЗВО.
51.	Методи і прийоми вивчення української мови у вищій школі.
52.	Типологія та особливості методів функційної спрямованості (односпрямованого подання навчального матеріалу; ознайомлення з досвідом роботи інших суб’єктів; проблемного навчання; спонукання до творчого пошуку; активізації слухачів) у викладанні української мови.
53.	Типологія та особливості методів функційної спрямованості (надання додаткової інформації; контролю; самостійної роботи; виховного спрямування) у викладанні української мови.
54.	Методи кредитно-трансферного навчання української мови в ЗВО: інформаційні; операційні; пошукові; методи самостійного навчання.
55.	Дидактичні засоби модульного навчання на заняттях з української мови у ЗВО.
56.	Методи контролю, облік та оцінювання студентської успішності з лінгвістичних дисциплін у ЗВО.
57.	Види контролю в процесі вивчення української мови в ЗВО: вхідний, поточний, проміжний, підсумковий і відтермінований.
58.	Уніфікована шкала оцінювання студентів за системою ECTS та національною системою.
59.	Методичні основи організації тестового контролю знань студентів з лінгвістичних дисциплін у ЗВО.
60.	Організація проведення державних кваліфікаційних іспитів з української мови в ЗВО.

Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1.	Моделювання як метод наукового дослідження і метод вивчення української мови у вищій школі.
2.	Індивідуалізація та диференціація викладання української мови у вищій школі на філологічних / нефілологічних факультетах.
3.	Самостійна робота студентів-філологів у процесі вивчення сучасної української літературної мови.
4.	Педагогічні експерименти у практичній підготовці майбутніх викладачів / учителів української мови.
5.	Методи активізації вивчення сучасної української мови студентами-філологами та організація їх впровадження.
6.	Відеофрагменти, мультимедійні презентації як ефективні засоби навчання української мови студентів філологічних факультетів.
7.	Інтерактивний методичний колоквиум як засіб формування професійної компетентності сучасного викладача / учителя української мови.
8.	Особливості технології дидактичної гри у системі професійної підготовки студентів-філологів.
9.	Удосконалення мовленнєвої компетенції студентів на практичних заняттях і під час позааудиторної роботи.
10.	Інтегроване заняття-дослідження як перспектива творчого розвитку студентів-філологів.
11.	Українська мова як мова навчання та вивчення у вищій школі.
12.	Спостереження за мовним явищем як ефективний метод вивчення сучасної української літературної мови у вищій школі.
13.	Інформаційні технології в наукових дослідженнях студентів-філологів.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми поточного контролю:

- під час виконання практичних завдань на модульних контрольних робіт;
- індивідуальну та групову (в парах і групах) роботу;
- фронтальне усне опитування, перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
- бліц-опитування;
- письмові самостійні роботи (реферати, есе, доповіді, тези, термінологічні диктанти тощо);
- ведення термінологічного словника;
- практичні, індивідуальні та самостійні завдання;

- робота з діаграмами, графіками, схемами, таблицями;
- розв’язання проблемних і творчих завдань;
- взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль;
- тестові завдання;
- оцінювання домашніх завдань;
- діагностика результатів самостійної роботи;
- проведення модульних контрольних робіт.

Формами підсумкового контролю: модульні контрольні роботи, екзамен.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи (поточні та модульні);
- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі тощо);
- аналітичні огляди науково-методичної літератури;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2									
T1	T2	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
5	5	5	5	5	5	5	10	10	5		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник (для викладачів, аспірантів, студентів магістратури) / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
2. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, А. М. Гуржій, М. З. Згуровський, К. М. Левківський, В. Л. Петренко, В. П. Погребняк; За ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. – К. : Знання, 2005. – 327 с.
3. Вітвицька С. . Основи педагогіки вищої освіти : підруч. для студ. магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
4. Дороз Н. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі : [навч. посіб. / Вікторія Федорівна Дороз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 176 с.
5. Коротеєва-Камінська В. О. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект) : навч. посіб. / В. О. Коротеєва-Камінська. – К. : ВП «Професіонал», 2006. – 304 с.
6. Семенов О. М. Методика викладання української мови у вищій школі : навч. посіб. / О. М. Семенов, Н. П. Дейниченко. – Суми : СУМДПУ, 2012. – 216 с.

7.2. Допоміжна

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України : [навч.-метод. посіб.] / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 557 с.

2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Флорій Сергійович Бацевич. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
3. Бедь В. В. Основи наукової організації праці студентів академії [навч.-метод. посіб.] / В. В. Бедь. – Ужгород, 2001. – 314 с.
4. Бібік Н. М. Компетентністний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Надія Михайлівна Бібік // Компетентністний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – С. 47–52.
5. Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови : навч.-метод. посіб. / Олександр Михайлович Біляєв. – К. : Генеза, 2005. – 180 с.
6. Богуш А. М. Формування мовної особистості на різних вікових етапах : [монографія] / А. М. Богуш, О. С. Трифонова, О. І. Кисельова, Ж. Д. Горіна, М. Л. Черкасов. – Одеса : ПНЦ АПН України, 2008. – 272 с.
7. Боднар С. Термінологічний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» у педагогіці : сутність та структура / Світлана Боднар // Освіта і управління. –2007. – Т. 10. – № 2. – С. 95–99.
8. Борисенко В. В. Компетентністний та проблемний підходи як компоненти методичної системи навчання української мови фахового спрямування / В. В. Борисенко // Наукові записки : [зб. наук. статей] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НАУ пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 97. – С. 25–30.
9. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача : [навч. посіб.] / Наталія Юріївна Бутенко. – К. : КНЕУ, 2005. – 336 с.
10. Володько В. Педагогічна система навчання: теорія, практика, перспективи : [навч.-метод. посіб.] / В. Володько. – К. : Педагогічна преса, 2000. – 148 с.
11. Гронлунд П. Оцінювання студентської успішності : [навч.-метод. посіб.] / П. Гронлунд, Е. Норман. – К. : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – 312 с.
12. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. – Відділ сучасних мов, Страсбург. – К. : Ленвіт, 2003. – 262 с.
13. Закон України «Про вищу освіту». Закон від 01.07.2014 № 1556 -VII. Режим доступу : <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
14. Компетентністний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та сучасні перспективи ; під заг. ред. О. В. Овчарук. - К. : К. І. С., 2004. - 112 с.
15. Копусь О. А. Дидактична стратегія як проект керованої діяльності підготовки майбутніх магістрів-філологів / О. А. Копусь // Наука і освіта. – № 1. –2011. – С. 47–50.
16. Копусь О. А. Зміст та організація процесу формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів філології // О. А. Копусь / Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. – № 1(17). – 2012. – Режим доступу: http://almater.luguniv.edu.ua/magazines/elect_v/KN17/12koammf.pdf
17. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні / В. І. Луговий // Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України : матер. методол. семінару. – К. : Педагогічна думка, 2009. – С. 5–17.
18. Любашенко О. В. Лінгводидактичні стратегії: проектування процесу навчання української мови у вищій школі : [монографія] / Олесь Вадимівна Любашенко. – Ніжин : Аспект – Поліграф, 2007. – 296 с.
19. Мистецтво бути викладачем: практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флемм, та ін. ; за ред. О. І. Сидоренка. – К. : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. – 144 с.
20. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
21. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. М. Семенов ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Глухів. держ. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. – К. : Фенікс, 2008. – 285 с.

22. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : [монографія] / Олена Миколаївна Семенов. – Суми : Мрія-1, 2005. – 404 с.
23. Семенов О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки) : монографія / за ред. Л. І. Мацько. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 272 с.
24. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.

7.3. Інформаційні ресурси

Бабак С. В. Компетенція та компетентність як ключові поняття педагогіки. Роль педагогіки у формуванні фахових компетенцій студентів вищих навчальних закладів / С. В. Бабак, К. В. Бабак // Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти. – Київ, 2016. – № 1. – С. 59–68. – Режим доступу: [mhttp://reposit.unisport.edu.ua/bitstream/handle/787878787/2514/72606-151297-2-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://reposit.unisport.edu.ua/bitstream/handle/787878787/2514/72606-151297-2-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Конусі О. А. Зміст та організація процесу формування фахової лінгвометодичної компетентності майбутніх магістрів філології // О. А. Копусь / Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. – 2012. – № 1 (17). – Режим доступу: <http://almamaler.liigunlv.ediua/mega/IneR/elect v/NN 17/ l2koammf.pdf>

Копусь О. А. Зміст та організація процесу формування фахової лінгвометодичної компетентності майбутніх магістрів філології // О. А. Копусь / Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. – 2012. – № 1 (17). – Режим доступу: <http://almamaler.liigunlv.ediua/mega/IneR/elect v/NN 17/ l2koammf.pdf15>.

Лейко С. В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз С. В. Лейко // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2013. – Вип. 4. – С. 128–135. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppt_2013_4_15

Петренко С. І. Аналіз понять «компетенція» та «компетентність» / С. І. Петренко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 2 (28). – С. 288–295. –

Режим доступу: <https://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/2939/1/Analiz%20poniat%20%C2%ABkompetentsiia%20ta%20%C2%ABkompetentnist%20%C2%BB.pdf>

Стандарт вищої освіти України за спеціальністю «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки № 869 від 20 червня 2019 року). – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-bakalavr.pdf>

Стандарт вищої освіти України за спеціальністю «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений і введений в дію наказом Міністерства освіти і науки № 871 від 20 червня 2019 року. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf>